

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škofije 3 krone.

Uredništvo v Alojzijeвиšču, upravništvo v Marijanišču.

Drobtinica o tradicionalnem koralu.

(Spisal dr. Jos. Mantuani.)

Pa tudi po tridentinskem cerkvenem zboru se stari koral ni dal kratkomalo uničiti. Kdor se hoče natančneje poučiti o dejstvu, kako težko da je bilo izpodriniti stare in nikakor jednotne napeve, ta beri kritično pisano in z arhivalnimi viri podprto preiskavo opata o. Rafaela Molitorja: Die Nach-Tridentinische Choral-Reform zu Rom, itd. Leipzig, F. E. C. Leuekart, 1190.

Oglejmo si še mojstra Palestrino (1514—1594), katerega narboljša dōba, vrhunec zrelosti spada v čas po tridentinskem koncilu. Ta mož je sam pripravljaval graduale z „reformiranim“ koralom. A odprimo knjigo polifonično zloženih himnov in našli bomo (v celotni izdaji 8. zvezek, str. 57) nastopno intonacijo — v gregorijanskem koralu:

Tudi tu imamo še staro, tradicionalno intonacijo, izvzemši glasko na drugem zlogu; nekaljen je pa ob sklepu napevka podvig v terci. A v prvem delu kaže se že preustroj.

Zraven tega napeva je pa „knez glasbe“ poznal tudi še drugega, kot smo ga gori omenjali in ga zabelježili iz tridentinskih rokopisov. Uporablja ga pri nastopnih kiticah, n. pr. (celotna izdaja 8. zv., str. 58);

še markantnejše pak v predzadnji kitici, v prvem tenorju peteroglasnega zbora:

Am 17/9 11/12 H.

Iz teh primerov, koje bi bilo prav lahko podeseteriti, je brez muke razvidno, da sta bili do konca 16. veka dve varianti ob čee v rabi, kateri sta veljali kot pravilni. Napev pa, katerega smo smatrali po Pustetovih izdajah avtentičnim, je bil le v toliko, v kolikor ga je držala potrditev kongregacije za sv. obrede. In za korektnost liturgične rabe je to zadostovalo. Drugače seveda je videti stvar raz zgodovinsko in estetično stališče. V prvem smislu je napev v Pustetovih izdajah mlad stvar, ki ne more konkurirati z drugimi gledé starostne častitljivosti. Estetično je pa zaznamovan s pečatom dōbe, v kateri je nastal: izraža se okolnostno in slabotno. Vzemimo oglejski napev: tu imamó prikupljiv, a zajedno tudi jednat, veselja kipeč izraz globokega verskega prepričanja, da je v tem svetotajstvu res Kristus živ pričujoč. Postop sekunde na sedmem zlogu pri „reformiranem“ napevu pa se glasi silno potlačeno, osobito če ga primerjamo s krepkim terciim povspevkom pri tradicionalnem.

In navzlic vsemu temu smo se navduševali za obliko po medicjski izdaji. Prav smo imeli. Nam je bila odločilna sodba kongregacije za sv. obrede merilo za naše ravnanje. Danes se je stvar zasukala — in tradicionalni koral je prišel do veljave. Tudi to je prav, in današnji glasbeniki in prijatelji gregorijanskega koral, a tudi njegovi neprijatelji se bodo bavili ž njim.

S tem pa naj ne bo rečeno, da je koral po Mediceji popolnoma obsoditi. Služil je cerkvenim obredom od začetka 17. veka nadalje molčé dopuščen, potem pa avtentičnim oklican. Starega niso več poznali in ga tudi poznati niso mogli, dokler ni bilo mōč zasledovati ga po starih, predtridentinskih rokopisih. To pa je omogočila šele naša dōba, ki je otvorila pred nepoznane ali pa vsaj zaprte knjižnice.

Tudi onim možem, ki so se vestno in pošteno trudili nad 30 let s prirejevanjem koralnih knjig po medicjski izdaji, gre naša hvaležnost. Da ni bilo teh buditeljev, bi danes ne bili na tej točki kot smo gledé tradicionalnega koral. Seveda tisti, ki smo imeli medicjske napeve za pristne, zgodovinske, smo se vsi motili — a vsak se je motil po svoje — bona fide.

Stari gospodje, ki so bili vajeni intonirati „Tantum ergo“ po obredniku ljubljanske škofije, so imenovali mlade gorečneže „srboriteže“. Kaj bi bili rekli tedaj, da so vedeli, da pojo sami boljši, zgodovinski koral? In kaj porekó danes? Radi se damo malo ošteti od njih.

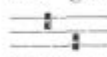

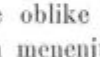
Pregledujoč navedene primere, smo se prepričali, da je bil napev, kot smo ga dobili iz oglejskega antifonarja, pred tridentinskim cerkvenim zborom i v Italiji i v deželah tostran alp povsodi jednotno v rabi. Variante so začele nastajati šele v drugi polovici 15. veka in dve sta bili vsprejeto v rabi. Palestrina je poznal in uporabil obé. Iz tega občnega vira je črpal tudi Stadlmayer. Ta najbrže novejšje preustrojbe niti poznal ni.

Za nas na Kranjskem je to velikega pomena. Nismo samo verni katoliki, temveč tudi prepričani Slovenci. Kot take nas mora pa tudi zanimati vprašanje, odkodi da smo dobili napev.

Kulturno osredje, v katerem je naš rod v preteklosti živel, sestajalo je iz dveh elementov: politično-gospodarskega nemštva in cerkvenega romanstva.

Da nas trdi kamen nemštva ni zdrobil in narodno uničil, to je učinilo cerkveno romanstvo, ki je kot blažilna plast branila nas in našo narodnost uničujočega pritiska takrat gospodujočega nemštva. Le tako je bilo mogoče, da se je naš narod otel in da si je ohranil svoj jezik, četudi je živel stoletja obkoljen od drugih kulturno razvijajočih se večjih narodov.

Iz cerkvenega osredja pa je dobival svoje bogoslužje in njegovo sestavo, torej tudi cerkveno glasbo. Smelo moremo trditi, da Nemci niso posredovali pri tem. V našem slučaju je stvar ta, da se je pristni napev, katerega je sv. Tomaž Akvinski morebiti sam izumil, z oficijem vred razširil. In da je patriarška stolica oglejska med prvimi bila, ki ga je sprejela in vpeljala v področju svoje cerkve, o tem pač ni dvomiti. Potemtakem si moramo torej misliti, da je ostala pri nas in se žilavo držala stara tradicija, in to tem bolj, ker je tudi nemštvo ni motilo. Peli so torej starejši gospodje tradicionalni koral.

Ob sklepu še kratko opazko o pisavi v oglejskem antifonarju. Paleografska stran je namreč pri starih rokopisih bistvenega pomena. Da pomenita dve glaski, druga nad drugo, če sta zvezani, postop navzgor, kot n. pr. , to je v obče znano. Drugače pa je s „pliko“, t. j. z glasko, ki ima na vnanji strani glavnice malo, a lahko razločno črtico. V Oglejskem rokopisu se pojavlja plika dvakrat: v drugem stihu na 5., v petem stihu pa na 3. zlogu. V prvem slučaju imamo vzpenjajočo se pliko (plica ascendens, = , v drugem pa navzdol gredečo (plica descendens = . Pomen te oblike je še preporna točka med glasbenimi paleografi. A tu je po mojem menenju osobito nemško dlakocepstvo največ krivo. Stari teoretiki govoré dovolj jasno o njenem pomenu. Ioannes de Garlandia jo takole določuje: „Plica non aliud est, quam signum dividens sonum in sonum diversum“ (Cossemaker, Script., I, 100). Jasneje pove pa to Joannes de Muris: „Plica dicitur a plicando et continet notas duas, unam superiorem et aliam inferiorem“ (Cossemaker, Script., III, 202). Stari so si to jako jednostavno tolmačili ter so naši dve pliki tudi v tem smislu reševali. Tako n. pr. ima zgoraj navedeni rokopis dvorne knjižnice (štev. 2856) od l. 1390—1400 naši dve pliki tako-le razrešeni:

$$1. \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} = \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \quad 2. \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} = \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$$

Ali naj se v moderni notni pisavi pišejo in praktično izvajajo glaske jednake časovne vrednosti, ali naj se smatra druga le kot nekaj „portament“ prehodnje vrednosti, tega pač ne bo natančneje določiti:

$$\begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} = \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \text{ ali } \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}, \text{ in } \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} = \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \text{ ali } \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array} \begin{array}{c} \text{—} \\ \text{—} \\ \text{—} \end{array}$$

To se da praktičnim potom in z umetniškim čutom preizkušati in mnogostroko modificirati, kot je bilo brezdvomno v srednjem veku tudi v navadi. Bržkone bode pa obveljala prva rešitev, osobito v koralnem petju.

Toliko ob kratkem o napevu evharističnega himna v oglejskem anti-fonarju. A ta lepi rokopis obsega 350 pergamentnih listov, precej drobno popisanih, in to v znatni obliki (369 × 250 mm). Koliko dela, primerjanja in priložnosti za preiskave nudi ta knjiga sama! A ta zakladnica tradicionalnih gregorijanskih napevov ima še pet istotako obsežnih sovrstnic! Lepa prilika za globlje proučevanje. Kdo se bode lotil tega dela?

Ob smrti dvajsetletnici pevovodja in skladatelja Antona Hribarja.

(Piše Fr. Ferjančič).

(Konec.)

Očudovanja vredna je požrtvovalnost, s katero je Hribar deloval na glasbenem polju. Zadnja leta sicer ni mogel več toliko truditi se zaradi bolehnosti; vendar dveh imenitnih njegovih nastopov iz one zadnje dobe ne smemo prezreti.

L. 1882. je obiskal cesar Gorico. Prav zadnji čas pred cesarjevim prihodom se še ni vedelo, ali nastopijo ob tej priliki tudi slovenski pevci ali ne. Komaj pa se je raznesla po deželi vest, da zbira „general“ zopet svoje pevske čete okrog sebe, se je zbralo takoj do 200 pevcev, kateri so pod Hribarjevim vodstvom vpricho cesarja in neštete množice peli na Rojicah — prostranem goriškem polju — tako dovršeno in mogočno, da so želi splošno pohvalo od poslušalcev in celo od cesarja samega. V oni dobi — ne dolgo po odhodu cesarjevem — je bil Hribar odlikovan z zlatim križcem za zasluge.

Nič manj časten je bil Hribarjev nastop naslednje leto, ko je cesar obiskal Trst. Tudi tamkaj je Hribar zbral pod svojo taktirko nad 200 pevcev. Vladar je bival v gradu Miramar, pevci pa so se pripeljali pred oni grad v ladijah ter so priredili cesarju „večernico“. Cesar je bil prijetno iznenađen radi te nepričakovane prireditve, dal je poklicati pevovodja Hribarja k sebi ter se mu prav laskavo zahvalil. Med tem pa, ko se je Hribar mudil v gradu, so se odpeljali njegovi pevci po morju nazaj v Trst, ker se je bližala nevihta. Hribar je zaostal in iskal na vrtu izhoda. Kar ga primejo žandarji, češ, da je nevaren človek. Obveščeni so bili namreč, da nameravajo anarhisti napasti vladarja. Lahko si mislimo Hribarjevo iznenađenje v tem položaju. Dopovedoval je sicer žandarjem, kdo in kaj da je, ali ker mu niso hoteli verjeti, peljali so ga nazaj v grad naravnost pred cesarja. Cesar se je pojasnil zmoto ter smehljaje ukazal, naj Hribarja v njegovi ekvipaži peljejo v Trst.

Hribar pa ni deloval samo kot pevovodja in učitelj petja, temveč tudi kot skladatelj. Dasi kot tak ni posebno znan, vendar je bil marljiv in plodovit skladatelj. Njegovih skladb je baje več sto, med njimi veliko cerkvenih pesmi in nekaj maš. Ostale so te skladbe večinoma v rokopisu

ter se širile potom prepisovanja. Mnogo njegovih pesmic se poje na Goriškem, o katerih se je že pozabilo, kdo jim je avtor. Ob smrti Hribarjevi so njegovi prijatelji raznesli njegove skladbe kot dragocen spominek na vse strani; tedaj se je veliko poizgubilo. Izmed svetnih njegovih skladb so zlasti znane: „Slovenka“, „Slovan“, „Slavček“, „Pobratimija“, „Kvišku sinovi“ i. dr. Zložil je več kantat, napravil napeve h Klodičevima igrama „Novi svet“ in „Materin blagoslov“, zložil je obširno spevoigro „Prepir o ženitvi“, za katero mu je vsled razsodbe presojevalcev v Pragi nakazal deželni odbor v Ljubljani 80 gold. nagrade. Tudi sicer je vdobil včasih kako majhno nagrado. Na razstavi učnih pomočkov v Gorici l. 1875. mu je razstavna sodnija z diplomo izrekla „posebno priznanje za prav dobre muzične skladbe“. Pripovedovalo se mi je, da je nekatere njegovih skladb pregledal in pohvalil tudi znani muzikalni kritik dr. Hanslik, kar kaže, da je Hribar tudi kontrapunktično pravilno skladal. Da bi se v cerkveni glasbi temeljiteje izobrazil, prebiral je rad tudi nemške pisatelje, posebno Witta.

Pri vsem tem glasbenem delovanju pa ni Hribar nikdar zanemarjal svojih stanovskih dolžnosti. Kot učitelj je bil jako vesten in marljiv; ravno zaradi tega so ga imenovali za voditelja c. k. deške vadnice v Gorici.

Poudarjam zlasti njegovo versko prepričanje, katero je po mojih mislih pri cerkvenem organistu „conditio sine qua non“. Sv. cerkvi je bil vedno vdan; v njeni službi na koru pri orglah se je čutil najbolj zadovoljnega; duhovščini je bil vedno dober prijatelj; z eno besedo: živel in umrl je kot veren kristjan.

Pri vseh svojih lepih zmožnostih je bil zelo ponižen. V Vipavi n. pr. je hodil sam klicat pevce-rokodelce, da so prihajali k pevskim vajam. S pevci je ravnal prijazno in jih je znal takoj pridobiti za se. Z njimi je žrtvoval čas, pa tudi denar, ker Hribar je živel in umrl v revnih gmotnih razmerah. Bil je res prav domoljub, ki svoje ljubezni do domovine ni kazal z besedo, temveč v dejanju.

Tudi svojo družino je zelo ljubil. Zapustil je vdovo s 6 nepreskrbljenimi otroki. Na smrtni postelji je naročil, naj se pri njegovem pogrebu opuste vsi venci, ter naj se ona svola daruje raje njegovi družini. Na njegovo željo torej vencev pri pogrebu ni bilo, ogromna udeležba goriških Slovencev pa je pričala, kako so se ti zavedali bridke izgube, ki jih je zadela s smrtjo blagega pokojnika.

Tako torej je umrl mož, ki je na tako plemenit način posvetil svoje moči narodu in cerkvi. Umrl je tako zgodaj brez dvoma zaradi prenapornega delovanja. Ravno zato mu je slovensko ljudstvo — v prvi vrsti na Vipavskem in Goriškem — dolžno še toliko večjo in trajnejšo hvaležnost.

Sicer pa se bo ime „Hribar“, katero sta nosila dva tako odlična glasbenika-brata, kakršna sta bila P. Angelik in Anton, vedno s častjo imenovalo v zgodovini slovenske glasbe. V življenju sta delovala sicer daleč narazen in vsak v svojem poklicu; toda obema je svetila ista zvezda-vodnica: navdušenje za glasbo, in v prvi vrsti za cerkveno glasbo. Ker sta

obadva tako požrtvovalno delovala v povzdigo cerkvene glasbe in s tem tudi v povzdigo časti božje, upamo trdno, da sedaj obadva uživata tudi že zaslužen plačilo gori „nad zvezdami“, kjer z nebeščani vred prepevata še v vse lepših harmonijah, nego jima je bilo to mogoče v tej solzni dolini.

Dopisi.

Dunaj, meseca julja 1907. — Neizmerno vesel bi bil, ko bi mogel poročati „C. Gl.-u“, da se je na Dunaju glede cerkvene glasbe vse zboljšalo in uredilo po določbah, kakor jih je že zdavnaj postavila sv. cerkev in jih še vedno ali nove daje ali pa stare obnavlja. Prepričan sem, da bi tudi vsi p. t. bravci „C. Gl.-a“ bili srčno vzradoščeni, če bi se to enkrat zgodilo. Toda kdaj nam bo cel Dunaj napravil to veselje, tega ne morem povedati.

V posameznih cerkvah je pač že zdaj hvala Bogu cerkvena glasba prav dobra; tudi je nekaj korov, ki se sicer še niso popolnoma reformirali, pa vendar kažejo vsaj nekaj zmisla za boljšo cerkveno glasbo. Obžalovanja vredno je le to, da na mnogih korih še vedno spijo trdno spanje. Niti glasno kličeč „Motu proprio“ Pija X. jih ni vzbudil. Šel je brezvspešno mimo njih — — —

Morda se komu čudno zdi, zakaj cerkvenoglasbena reforma tuintam le počasi ali skoro nič ne napreduje, dasi je njena potreba jasna in neoporečna. V resnici se pa temu pojavu ni čuditi. Pomislimo tole! Iz Rima pridejo cerkvenoglasbeni ukazi. Oni imajo obvezno moč. Kjer se zanje brigajo, tam napreduje cerkvenoglasbeno gibanje, slabe razvade se odpravljajo, kar je prej dobrega manjkalo, se polagoma uvaja, in tako je kmalu videti blagosodne sadove, ki so vsklili in vzrastli na podlagi cerkvenih določb in ukazov. A kjer se malo brigajo za cerkvenoglasbene ukaze, mogoče zanje celo ne vedo, kako naj pričakujemo tamkaj kakih sadov in uspehov od njih? Ne da se tajiti, da Rim sam kljub izdajanju cerkvenoglasbenih ukazov ne more tako močno in efektno vplivati na dejansko zboljšanje slabih cerkvenoglasbenih razmer, če ne posežejo vmes v prvi vrsti tisti faktorji, one oblasti, ki imajo neposreden pogled na cerkvenoglasbene kore, ki stojijo v najožjem stiku s cerkvenoglasbenim osebjem.

Mnogo morejo pripomoči h končni zmagi cecilijanske ideje tudi vsi tisti kori, ki so že sedaj njeni odločni privrženci. Treba le, da gredo nevstrašeno po tej poti dalje ter s svojim vstrajnim lepim vzgledom vlečejo druge za sabo.

O kako lepo in vspodbudno bi bilo, če bi se po vseh dunajskih cerkvah poleg figuralne, bodisi vokalne, bodisi instrumentalne glasbe popeval tudi gregorijanski koral; ko bi se dunajski cerkveni pevovodje toliko ojunali, da bi jeli proizvajati pri latinskih petih mašah tudi one spretneljive mašne speve, ki se sedaj le še v malo cerkvah popevajo: introit in komunio; ko bi se pri izbiri gradualov in ofertorijev, ki se navadno pojó, oziralo tudi na to, da bi se ti spevi vedno vjemali z nedeljo ali praznikom cerkvenega leta, da bi se ne pel n. pr. na praznik presv. Trojice za graduale: „Veritas mea“ (bas solo!) in za ofertorij: „Franciscus pauper et humilis“ (sopran solo!).

Na Dunaju se skozi celo leto razen v adventu in postu v največ cerkvah proizvajajo instrumentalne maše. Ne bilo bi napačno, ko bi se raba instrumentov omejila le na večje praznike, da bi se na ta način pokazala razlika med manjšimi in večjimi godovi v cerkvenem letu. Sicer postane vsa cerkvena glasba preenolična, in ob največjih praznikih ni mogoče več pokazati kakega posebnega sijaja, če se je že preje nedeljo za nedeljo, v petek kakor svetek, porabil ves sijaj. Tudi bi sveti teksti prišli do večje veljave in se lažje razumeli, ko bi se nekoliko omejil instrumentalni hrušč. „Non clamor sed amor clangit in aure Dei.“ (Srednjeveški rek.)

Ker smo že pri instrumentih, naj omenjam še takozvanih „tušev“ ali „entrad“. Te vrste glasba, uprizorjena s pavkami in trompetami ob začetku cerkvene slovesnosti, pa tudi še potem večkrat med slovesno sv. mašo in pri popoldanskem blagoslovu, zlasti kedar se poje zahvalna pesem („Großer Gott, wir loben Dich“), je na Dunaju v nemalo cerkvah še

vedno v rabi. No, kaj takega je bilo pač umestno pri Izraelcih ob Davidovem času, a na Dunaju v 20. stoletju po Kristusu je to popolnoma odveč. (Konec prib.)

Idrija, meseca julija 1907. — (Spomini na padovanski cerkvenoglasbeni shod.) (Konec.) — Tretji dan po zadujem zborovanju smo hiteli v baziliko sv. Antona, kjer je domači škof v prisotnosti patriarha in drugih škofov intoniral „Te Deum“. Semeniški kor je s spremljevanjem mogočnih orgel nadaljeval ta krasni koral. Kako priprost je, obenem pa tako mogočen! Največji možje preteklega in sedanjega stoletja ne spravijo take skladbe skupaj. V taki krasoti nisem še čul tega hvalnega speva. Sevé, odvisno je tudi od tega, kako se prednaša. Ti nedolžni, a tako izšolan glasovi, tako velike orgle z bogato izbranimi spremeni, velikanski prostor, visočina cerkve in kora, vse to pripomore, da poslušalca očara in prevzame. Žal mi je bilo le: da sem bil edini Slovenec deležen takega užitka. Še bolj pa naj bo žal onim gospodom, ki so izpustili tako lepo priložnost. Koliko žrtvujejo nekateri ob kaki posvetni slavnosti; ni jim predolga pot v daljna mesta. Da bi se pa bolje seznanili z napredkom cerkvene glasbe, da bi spoznali koral v pravi krasoti, kakršnega so nam tam pokazali, zato nimajo veselja.

Po odpetem „Te Deum-u“ je šla procesija naših slavčecov iz cerkve, imeli so na glavi biretke, čisto po duhovsko so bili obločeni; bili so nekoliko razgreti. Ko so se porazvrstili memo mene, sem postal še malo in zrl za njimi murrajoč: O santa innocenza!

Naj omenim še popoldanske koncerte prvi dan ob 4ih v zborovalni dvorani, kjer stojte tudi orgle. Prednašalo se je 10 latinskih umotvorov in 3 italijanski. Na odru pred orglami so se razpostavili dečki kakor tudi odrastli (zbor sv. Antona); Ciro Grassi pri igralniku; Or. Ravanello pa spredaj s taktirko. Ta zbor je le nekoliko manji kot oni Glasbene Matice v Ljubljani. Pelo se je deloma s spremljevanjem orgel, deloma samo vokalno. Kompozicije italijanskih mojstrov se zelo razlikujejo od onih, ki jih rabimo pri nas; saj so tudi ljudje tam čisto drugačni kot smo mi, a pelo se je prav tako, kot pojemo Slovenci ali Nemci. Krasno vzamejo *pp*, *p*, *mf*; *f* se rabi le redko, a takrat se razodene italijanska kri. S kako navdušenostjo vskiye ti ljudje! Vsaj meni se je zdelo to čisto nekaj novega. Zvečer ob 9. uri zopet koncert v zavodu za slepce. Tudi tu so bile na programu cerkvene skladbe, deloma za petje, deloma samo za orgle, na katerih smo občudovali igralce, bili so sami veliki mojstri. Drugi dan ob 2 je bil koncert v Glasbenem zavodu. Tu pa je bil glasovir in godba na lok (kvartet). Igralo se je 11 točk, igralci so bili najboljši učitelji glasbe tega mesta. Tako dovršeno igranje se sliši redkokdaj. Ob 5. uri so slovesno spustili nove velike orgle v stolnici. Igrale so se Fuge in druge daljše kompozicije italijanskih skladateljev, ena tudi Bachova. Tretji dan ob 3. uri smo se zbrali v mestni dvorani, ki je največja v Evropi. Tu se je pel Verdijev Requiem. Pevecv in godecv skupaj je bilo 300. (Za sopran in alt so bile dame.) Da bodo peveci in godeci častno rešili svojo nalogo, se je pokazalo takoj v začetku. Vse je bilo natančno. Zlasti smo občudovali soliste oziroma njih kolosalne glasove. Priznam, da je ta Requiem napravil name velik vtisk. Vendar ga koralni, kakor se je pel prejšnji dan v stolnici, daleč prekosi. Omenim naj še to, da je bila skušnja pevskih korov beneške provincije 14. in 15. junija. Vsak izšolan zbor, ki je prišel pred komisijo, obstoječo iz zgoraj imenovanih mož, ki so imeli pri zborovanjih večja predavanja, je moral pevati: a) En umotvor, ki si ga je sam izbral in se že doma pripravil nanj. b) En umotvor, ki ga je tukajšnja komisija izbrala in se niso mogli nič peveci pripraviti nanj. c) En koralni spev (nova izdaja), katerega je komisija nepričakovano izbrala. Komisija se ne ozira na številni zbor, pač pa na stopinje izobrazbe. Boljši kori so bili obdarovani po zasluženju s svetinjo: zlato, srebrno ali pa bakreno in z očitno pohvalo.

Ker je bil 13. junija praznik sv. Antona, sem hotel ostati še pri veliki maši, katera se ni darovala na grobu svetnika, ampak pri velikem oltarju, kjer je mnogo več prostora. Kam naj bi bili spravili toliko duhovščine? Saj jih je bilo v pluvialih kakih 10, toliko tudi v mašnih plaščih, potem leviti, kaka truma pa v koretjih! Sv. mašo je služil domači škof, naštel pa sem 14 inful (miter). Pri slovesnem vходу se je pel prelep „Ecce sacerdos“, deloma v možkem, deloma v mešanem koru; potem kore koralno z orglami po načinu kot se pojo pri nas Vespere. Škof si je nadel mašno obleko kar vrh vlečke (šlepa,) tako da se je ta med mašo izpod albe za njim vlačila.

Maša se je pela čveteroglasno z orglami; bila je zložena na čudolep motiv in tudi orgle so dobro imitirale vmes. Na nekaterih mestih se je zdelo, kot bi se slišale violine, a to so bili le spremeni orgel, ker instrumentalno godbo so vsi večji kori po Italiji odpravili, ker se jim je zdelo to preveč gledališko in sedaj obračajo tembolj skrb na pevski zbor in pravo cerkveno orgljanje. Cerkevna glasba po italijanskih mestih res vrlo napreduje.

Kako neovirano so se razvijali ti lepi glasovi mladih pevcev in kako mirno so orgle igrale imenitno vlogo med petjem! Človek se čuti blaženega v takih trenutkih. Opazil sem, kak vtisk je napravilo to na tisoče pobožnega ljudstva; bilo je vse kot zamaknjeno in zdelo se mi je, da je celo sapo pridrževalo. Kako impozanten je bil konec Gtorije, konec Krede! Ker se je preje navadno pelo s hvalevredno zmernostjo, ker se je pazilo tudi na krasni *pp*, je bil ob koncu če tudi italijansko-divni *f* in *ff* na pravem mestu. Dolga maša je le prehitro minula. Po maši sem želel dotakniti se še groba Čudodelnikovega, preril sem se do njega, takoj na to pa me je odnesel naval množice. Še en pogled nazaj in zapustil sem svetišče; kmalu potem pa je hitel brzovlak s „kranjskim Janezom“ po veliki beneški ravnini.

Razne reči.

— Orglarska šola Cecilijinega društva v Ljubljani se prične dné 18. t. m. Tisti mladeniči, ki se žele vpisati, naj se zglasijo istega dne popoldne ob treh v prostorih orglarske šole na Vodnikovem trgu.

— Cerkvonoglasbeni poučni tečaj v Mariboru. Pod tem zaglavjem piše dunajski „Vaterland“: Cecilijino društvo za lavantinsko škočjo priredi od dné 23. do 27. septembra v Mariboru poučni tečaj za učitelje, organiste, zborovodje in prijatelje cerkvene glasbe. Poučna predavanja, praktične vaje in cerkvonoglasbene produkcije v stolnici in baziliki bodo nudile udeležnikom marsikaj izpodbudnega. Priglasila naj se javijo č. g. Frančišku Trop-u, stolnemu kapelniku v Mariboru.

— „Sv. Cecilija“, cerkvonoglasbeni časopis, izhajajoč v Zagrebu, je prinesel v svojem 4. zvezku članek pod naslovom „Orguljašima“, katerega je poprej podal svojim čitateljem „Cerkveni Glasbenik“ iz večšega peresa našega p. Hugolina Sattnerja. Nas ta vzajemnost mej Hrvati in Slovenci iskreno veselil in upamo, da bude še mnogokrat prilike, da si vzajemno postrežemo.

— Poučni tečaj, katerega je priredilo v Gorici splošno cerkveno glasbeno društvo dunajsko od 19. do 24. avgusta 1907, se je vršil ob obilni vdeležbi. Prisostvovalo mu je nad 70 udeležnikov. Natančneje poročilo prinesemo v prihodnji številki.

— † Josip Bec. Dne 22. julija t. l. je preminul v prijaznih Artičah pri Brežicah tovariš Josip Bec. Da ni bolje poznat je to, da se je privatno učil ter bil ves čas bolehen, in zato je ljubil mir. Njegova zabava je bil imenitni ameriški harmonii. Sedel je vedno pri njem, kadar si došel k njemu in se učil. Vsled svoje marljivosti se je povspel jako visoko ter imel svoj cerkveni zbor lepo izvežban. Igral je vedno iz not in ako si slušal, mislil si, da je obiskaval orglarsko šolo, a to je pridobil vse po svoji marljivosti. Kako priljubljen je bil, je pokazal njegov veličastni pogreb. Pri odprtem grobu je zapel brežki moški zbor pod vodstvom g. orgl. Brložnika „Blagor mu“ in potem še jedno pesem domači cerkveni mešani zbor.

Služboval je prvič v Artičah od leta 1888—1892; potem je odšel na Bizeljsko in od tam l. 1900. zopet nazaj, kjer ga je nemila smrt pograbila v najlepši dobi 44 let. Blag mu spomin!

F. S.

— Skoro nov glasovir se proda zaradi opustitve organistovske službe. Kdor ga želi kupiti, si ga lahko ogleda pri Armeni-ju v Mošnjah, p. Radovljica na Gorenjskem.

Današnjemu listu je pridejana 8. in 9. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiskala Zadržna tiskarna v Ljubljani.